

dr hab. Andrzej Sitarski, em profesor

Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

RECENZJA

ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Mgr Aleksandry Zięby pt Wyodrębnianie polskich, rosyjskich i czeskich jednostek wielowyrazowych o funkcji fatycznej i emotywniej z użyciem narzędzi i zasobów korpusowych. Studium leksykograficzne

Już na samym wstępie niniejszej recenzji pragnę skonstatować, iż dobrze się stało, że tak ważne w aspekcie tej nie zawsze łatwej do zidentyfikowania i zinterpretowania szczególnie w aspekcie porównawczym trzech systemów językowych jednostek fatycznych i emotywnych w sytuacji komunikatywnej stały się tematem pracy doktorskiej i doczekały się ciekawego i kompetentnego opracowania naukowego, cechującego się wszechstronnością i przede wszystkim nowatorskim podejściem do sprawy.

Sama rozprawa doktorska autorstwa Pani Aleksandry Zięby zredagowana po kierunkiem opiekuna naukowego Pana Profesora Andrzeja Charciarka zasługuje na bardzo dobry przykład opracowania naukowego bazującego na umiejętnym połączeniu teorii i praktyki badawczej. Autorka niniejszej rozprawy na s 8. informuje, iż praca stanowi próbę opisu i klasyfikacji wielowyrazowych jednostek fatycznych i emotywnych w języku polskim, rosyjskim i czeskim oraz ustalenia ich ekwiwalentów przekładowych. Celem jest nie tylko rejestracja i analiza tych jednostek w kontekście trzech

języków, ale także refleksja nad możliwościami ich wykorzystania w nowoczesnej leksykografii przekładowej (s.6-7)

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska liczy 425 stron opracowania w języku polskim. Odrębną grupę tworzą adresy bibliograficzne literatury naukowej w języku polskim, rosyjskim, czeskim, angielskim i niemieckim, oraz słowników, encyklopedii, Korpusów i źródeł internetowych (Bibliografia s.s.426 – 444)

Poza nośnym poznawczo do „Wprowadzenia” z jego kanonicznymi elementami (s.s.6-11) praca zawiera osiem rozbudowanych rozdziałów: roz. I Leksykografia, zakres, definicje, podziały, roz. II Zjawisko reprodukowalności, roz. III lingwistyka korpusowa. Rys historyczny, Roz. IV Korpusy wielojęzyczne, Roz. V. Geneza pojęcia re produktu: Inspiracje i rozwój myśli opolskiej, roz.VI Metody wyodrębniania re produktów fatycznych i emotywnych, roz.VII Metody ustalania ekwiwalentów tłumaczeniowych dla jednostek fatycznych i emotywnych, roz.VIII Koncepcja artykułu hasłowego fatyzmów i emotywów. Widać bardzo wyraźnie, że Autorka tej części rozprawy buduje ją z ośmiu równoważnych części, przed którymi stawia różne cele. Moim zdaniem, przedstawiając architekturę całej pracy, jest to udana ilustracja zasobów wiedzy Doktorantki we wszystkich zaproponowanych w pracy badaniach teoretycznych i konkretnych analizach praktycznych.

Przechodząc do ogólnej merytorycznej oceny pracy doktorskiej muszę stwierdzić, że mamy do czynienia z rozprawą naukowo dojrzałą, szczegółowo udokumentowaną, posiadającą niewątpliwe walory poznawcze i metodologiczne. Autorka przeanalizowała spory materiał empiryczny w trzech językach: polskim, rosyjskim i czeskim. Pani Aleksandra Zięba wykazała się bardzo dobrą znajomością literatury naukowej w języku polskim, rosyjskim i czeskim.

Zaprezentowała się jako doświadczona badaczka, dysponująca szerokim zakresem narzędzi heurystycznych niezbędnych przy ekscerpcji, selekcji i analizie materiału empirycznego. Cała analiza materiału tekstowego zawarta szczególnie w rozdziałach od drugiego do ósmego pozwala na ogląd wyników analizy polskich, rosyjskich i czeskich jednostek fatycznych i emotywnych, co potwierdza moje przekonanie o dojrzałości badawczej Doktorantki.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje język pracy utrzymany na poprawnym poziomie gramatycznym i leksykalnym. Nienaganna jest również jej strona formalna, gdyż tekst wypowiedzi został poddany solidnej korekcie autorskiej. Fakt ten daje dobre świadectwo o Doktorantce. Dodatkowo stwierdzam, że techniki oraz zasady i sposoby formułowania wypowiedzi naukowych zostały opanowane w stopniu bardzo wysokim, a metajęzyk pracy oraz metanarracja (nawiązywanie, wnioskowanie, konkludowanie itp.) są utrzymane na bardzo wysokim poziomie. Słowa uznania należą się Panu Profesorowi Andrzejowi Charciarkowi, który zainicjował określony w tytule pracy temat badawczy, przede wszystkim zaś Doktorantce Pani magister Aleksandrze Ziębie, która podjęła to wyzwanie i z tą niełatwą problematyką, poradziła sobie znakomicie.

Konkluzja

W moim głębokim przekonaniu Pani mgr Aleksandra Zięba w pełni sprostała wymogom merytorycznym i kompetencyjnym stawianym doktorantom, zrealizowała też wyznaczone cele badawcze z niewątpliwym naukowym pożytkiem. Jej rozprawa doktorska jest przykładem dojrzałego opracowania naukowego, przemyślanego redakcyjnie, która stanowi cenny wkład do językoznawstwa polskiego, rosyjskiego i czeskiego. Praca powinna zostać ogłoszona drukiem, a ponadto w mojej opinii, posiada ona na tyle wysoką

wartość merytoryczną i metodologiczną, iż zasługuje na wyróżnienie
W związku z powyższym praca doktorska spełnia wymogi określone
w artykule 187 p.1-2 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z
dnia 20 lipca 2018 roku i wnioskuję o dopuszczenie Pani mgr
Aleksandry Zięby do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Poznań, , 20.02.2026

Prof. UAM. em. dr hab. Andrzej Sitarski